

บทที่ 5

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม ใน โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

การสร้างแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำข้อมูลจากผลการวิจัย เกี่ยวกับสภาพการจัดสอนซ่อม เสริมที่โรงเรียน ส่วนใหญ่ดำเนินการ และปัญหาในการดำเนินการที่พบแต่ละด้าน รวมทั้งข้อมูลจากการศึกษา เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาพิจารณาประกอบกันแล้วสรุป เป็นแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ในด้านต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 หลักการจัดสอนซ่อม เสริม
- 1.2 จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม
- 1.3 ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม
  - 1.3.1 การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
  - 1.3.2 การเตรียมการสอนซ่อม เสริม
  - 1.3.3 การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
  - 1.3.4 การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

ขั้นที่ 2 นำแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ ความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ การใช้ภาษา และขอข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง

ผู้วิจัย เลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่อไปนี้

- 2.1 เป็นผู้ดำเนินการจัดการสอนซ่อม เสริม ในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน
และครูผู้สอนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน รวม 6 คน

2.2 เป็นผู้เฝ้าเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน 2 คน

2.3 เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อม เสริม
จำนวน 2 คน

ผลการตรวจสอบแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมของผู้ทรงคุณวุฒิ ปราบกฏ
ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการตรวจสอบแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=10)

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
หลักการจัดสอนซ่อม เสริม			
1. วิจัยจัดซื้ออุปกรณ์และปัญหาในการ เรียนของนักเรียนแต่ละคนก่อนจัดสอนซ่อม เสริม เพื่อจะได้ดำเนินการสอนซ่อม เสริมให้กับนักเรียนได้ถูกต้อง	10	-	
2. ชี้แจงให้นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายและ เห็นประโยชน์ของการจัดสอนซ่อม เสริม	10	-	
3. จัดเวลาสอนซ่อม เสริมให้ เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละครั้งไม่ควรใช้ เวลานาน เกินไป	10	-	
4. เลือกวิธีการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้ เหมาะสมสอดคล้องกับข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียน ควรใช้กิจกรรมและอุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้นักเรียน เข้าใจบท เรียนยิ่งขึ้น	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คงเดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
5. ดำเนินการสอนซ่อม เสริมโดยจัดประสบการณ์ตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน จะต้อง เริ่มจากสิ่งที่เป็นพื้นฐานของนักเรียนซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขข้อบกพร่องที่ประสบอยู่	6	4	ควร เขียนให้ เข้าใจง่าย โดยแก้ไข เป็น "การสอนต้อง เริ่มจากสิ่ง ที่นักเรียน เรียนรู้ แล้วไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้"
6. กระตุ้นและส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความอบอุ่น เชื่อมั่นในตนเอง และปรารถนาที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองให้สำเร็จ	10	-	
7. ให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าในการเรียน ของตนเอง เพื่อให้เกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และส่งเสริมให้มีความพยายามยิ่งขึ้น	10	-	
8. ประเมินผลการสอนซ่อม เสริมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดสอนซ่อม เสริมได้ผลเพียงใด มีปัญหาที่ควรปรับปรุงในด้านใด เพื่อให้การดำเนินการสอนซ่อม เสริม เป็นไปด้วยดี	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<u>จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม</u>			
1. เพื่อให้ นักเรียนค้นพบข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียน ของคุณ	10	-	1. ควรตัดจุดมุ่งหมายข้อที่ 4 และ 6 ออกเพราะซ้ำซ้อนกับข้อที่ 2
2. เพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียนของ นักเรียน	6	4	2. ควรรวมจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 และ ข้อที่ 5 เข้าด้วยกัน โดยเขียนใหม่ดังนี้
3. เพื่อช่วยนักเรียนที่ เรียนช้าให้สามารถ เรียนได้ทัน เพื่อน	10	-	" เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการ เรียนและข้อบกพร่อง
4. เพื่อช่วยนักเรียนที่ไม่ เข้าใจบทเรียนที่เรียนมาแล้วให้มี ความ เข้าใจมากขึ้น	6	4	ตามจุดประสงค์การเรียนรู้"
5. เพื่อช่วยนักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ไม่ผ่าน เกณฑ์	6	4	
6. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้และความสามารถ เพิ่มขึ้น	6	4	
7. เพื่อให้ นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อการ เรียนและมีกำลังใจ ในการ เรียนต่อไป	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
8. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน โดยส่วนรวมให้สูงขึ้น	10	-	
9. เพื่อให้การ เรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร	10	-	
<u>ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม</u> ประกอบด้วย	10	-	
1. การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน			
2. การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม			
3. การดำเนินการสอนซ่อม เสริม			
4. การติดตามและประ เเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม			
1. <u>การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน</u> ก่อนจัดสอนซ่อม เสริม โรงเรียนจำเป็นต้องสำรวจ ข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียนของนักเรียนแต่ละคน ว่ามี ข้อบกพร่องและปัญหาในกลุ่มประสบการณ์ใดและ เรื่อง ไດ แล้วจึง	6	4	ผู้วินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนควร แก้ไขให้สอดคล้องกับผลการวิจัยคือ "ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวินิจฉัย"

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>วินิจฉัยหาสาเหตุและหาวิธีการแก้ไขให้ถูกต้อง ในการวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดประชุมครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือ สำหรับผู้มีหน้าที่วินิจฉัยคือครูผู้สอน ซึ่งอาจ เป็นครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา โดยเลือกวิธีการที่ใช้ในการหาข้อมูลให้เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>1.1 การสังเกต โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียน จากการมอบหมายงานให้ทำ ว่านักเรียนคนใดมีปัญหาจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและสังเกตจากคำถามและตอบคำถามของนักเรียน</p> <p>1.2 การตรวจผลงานและแบบฝึกหัดของนักเรียน</p> <p>ซึ่งนอกจากตรวจความถูกต้องแล้ว ครูควรพิจารณาข้อมูลอื่นด้วย เช่น ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และความตั้งใจในการเรียน ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา</p>	10	-	
	9	1	ควรแก้ไข เพราะการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และความตั้งใจในการเรียน เป็น เรื่องของลักษณะนิสัย

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>1.3 การพิจารณาจากผลการ เรียนที่ผ่านมา เป็นข้อมูลการประเมินผลการ เรียนของนัก เรียนในชั้น เรียนที่ผ่านมา โดยสำรวจว่ามีข้อบกพร่องในกลุ่มประสบการณ์ใดและจุดประสงค์ การเรียนรู้ข้อใด</p>	10	-	
<p>1.4 การพิจารณาจากการทดสอบระหว่าง เรียน เป็นการทดสอบ เฉพาะ เรื่องที่ เรียน หลังจากเรียนจบ เรื่องนั้นแล้ว</p>	10	-	
<p>1.5 การทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่อง อาจใช้ แบบทดสอบความรู้พื้นฐานก่อน เรียน หรือใช้แบบทดสอบวินิจฉัย การเรียนซึ่งครูผู้สอนอาจจัดทำขึ้น เอง ร่วมกันจัดทำในระดับ โรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน หรือขอยืมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	10	-	
<p>1.6 การสำรวจความต้องการของนัก เรียน เป็นการวินิจฉัยจากการสำรวจความต้องการและความสนใจของ นัก เรียนที่ต้องการให้สอนซ่อม เสริม</p>	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>ในการพิจารณาว่า นักเรียนคนใดควรจะได้รับ การสอนซ่อม เสริมหรือไม่นั้น ปกติจะยึดเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการนำความรู้ ความ สามารถของนักเรียนไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ดูว่า นักเรียนมีความ รู้ ความสามารถถึง เกณฑ์หรือไม่ ถ้ายังไม่ถึง เกณฑ์ต้องสอน ซ่อม เสริม</p>	10	-	
<p>การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน ครูผู้สอนอาจ เลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีประกอบกัน เพื่อให้การวินิจฉัย ตรงความเป็นจริงมากที่สุด หลังจากวินิจฉัยข้อบกพร่องของ นักเรียนแล้ว ครูผู้สอนควรทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่ต้องสอน ซ่อม เสริม จำนวน 2 ชุด เก็บไว้เอง 1 ชุด ส่งให้ ผู้บริหารโรงเรียน 1 ชุด เพื่อประโยชน์ในการติดตามผล และดำเนินการแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อจัดสอนซ่อม เสริม ซึ่งอาจจะ เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของ โรงเรียนตามที่ เสนอแนะไว้ ดังนี้</p>	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>1) แบ่งกลุ่มตามระดับชั้น เรียน /ห้อง เรียน ในกรณีที่มีนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริมแต่ละชั้น เรียน /ห้อง เรียน จำนวนไม่มากนัก และมีครูสอนพอดีชั้นเรียน จัดครูสอนประจำชั้น</p>	10	-	
<p>2) แบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่องในแต่ละระดับ ชั้นเรียน ในกรณีที่มีนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริมแต่ละชั้น เรียน มีจำนวนมาก และมีครูมากกว่าชั้นเรียน จัดครูสอนประจำวิชา</p>	10	-	
<p>3) แบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่องทั้ง โรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงระดับชั้นเรียน ในกรณีที่มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน</p>	10	-	
<p>2. <u>การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม</u></p> <p>การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม เป็นการ เตรียม ความพร้อมก่อนดำเนินการสอนซ่อม เสริม ซึ่ง โรงเรียนควร ดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้</p>			

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>2.1 การประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อม เสริม เพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือดำเนินการโดย</p> <p>2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประชุมครู-อาจารย์ทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจุดมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม</p> <p>2.1.2 ครูผู้สอนชี้แจงนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริม ให้ทราบข้อบกพร่องในการเรียนของตนเอง และให้เข้าใจจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม โดยชี้แจง เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือพร้อมกันทั้งโรงเรียน</p> <p>2.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนติดต่อผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริมทุกคน เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริมและข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน</p>	<p>10</p> <p>10</p> <p>10</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คงเดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>2.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อม เสริม</p> <p>โรงเรียนควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อม เสริม ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนดำเนินการ ดังนั้นจึงควร เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม ผู้บริหารโรงเรียนอาจ เป็นผู้รับผิดชอบเอง หรือกำหนดให้ครูวิชาการโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบ</p>	10	-	
<p>สำหรับบุคลากรผู้มีหน้าที่สอนซ่อม เสริม ควรมีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการสอนนักเรียนแต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้</p> <p>ผู้มีหน้าที่สอนซ่อม เสริม ได้แก่</p> <p>2.2.1 ครูประจำชั้น ในกรณีแบ่งกลุ่มตามระดับชั้น เรียน /ห้องเรียน</p> <p>2.2.2 ครูประจำวิชา ในกรณีแบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่อง</p> <p>2.2.3 เพื่อนนักเรียน โดยมีครูคอยดูแล</p> <p>ในกรณีต้องใช้ผู้ช่วยสอน</p>	10	-	

แนวทางกาจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>2.3 การกำหนด เวลาในการสอนซ่อม เสริม</p> <p>2.3.1 การสอนซ่อม เสริมที่ไม่ใช่การสอนใน ชั่วโมง เรียนปกติ โรงเรียนควรกำหนดช่วง เวลาที่ใช้สอนให้แน่นอน เพื่อสะดวกในวางแผนการสอนและการติดตามผล ควรให้ครูผู้สอน แต่ละคน เป็นผู้กำหนด แต่ถ้าต้องการกำหนดช่วง เวลาสอนให้พร้อม กันทั้ง โรงเรียนควรประชุมครูผู้ เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนด ช่วง เวลาที่ควรใช้สอนซ่อม เสริมได้แก่ พักกลางวัน หลัง เลิกเรียน และก่อน เข้า เรียนตอน เช้า ใน 1 สัปดาห์ควรจัดสอนซ่อม เสริม 3 ครั้ง และแต่ละครั้งควรใช้ เวลา 30 - 40 นาที ซึ่งควร ดำเนินการสอนซ่อม เสริมภายหลัง การสอน เมื่อนัก เรียนไม่ เข้าใจ เรื่องที่สอน และ เมื่อนัก เรียนสอบไม่ผ่านจุดประสงค์การ เรียนรู้</p> <p>2.3.2 การสอนซ่อม เสริมในชั่วโมง เรียนปกติ จะดำเนินการในระหว่าง ทำการสอน เมื่อครูผู้สอน เห็นว่านัก เรียนคนใดหรือกลุ่มใดไม่ เข้าใจ เรื่องที่สอน ในขณะที่ นักเรียนส่วนใหญ่ เข้าใจแล้ว เป็นการแก้ไข ปัญหาของนัก เรียน ในทันที</p>	6	4	1. ควรแก้ไข เวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้ง ให้สอดคล้องกับผลการวิจัย คือ 20 - 30 นาที"
ที่พบ	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>2.4 การกำหนดสถานที่ที่ใช้สอนซ่อม เสริม</p> <p>สถานที่ที่ใช้สอนซ่อม เสริม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่ง เสริมการ เรียนรู้ ของนักเรียน ในการกำหนดสถานที่ที่ใช้ในการสอนซ่อม เสริมควร มีการสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สำรองความต้องการ ของนักเรียน คำนึงถึงบรรยากาศของห้องเรียน และควร กำหนดสถานที่ไว้อย่างชัดเจน แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบด้วย ในโรงเรียนที่มีจำนวนครูและนักเรียนไม่มากนัก อาจให้ครูผู้สอน แต่ละคน เป็นผู้กำหนด แต่ถ้า เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนครูและ นักเรียนมากควรประชุมครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนด สถานที่ ที่ควรกำหนดเพื่อใช้สอนซ่อม เสริม ได้แก่ ห้องเรียนปกติ ห้องสมุด และห้องพักครู เป็นต้น</p> <p>2.5 การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์</p> <p>การสอนซ่อม เสริม เป็นการ เตรียมการ เกี่ยวกับความรู้ แหล่งความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ในการสอน สำหรับครูผู้สอน เพื่อให้สามารถ ดำเนินการสอนซ่อม เสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการจัด โรงเรียน ควรดำเนินการโดย</p>	9	1	สถานที่ที่ใช้สอนอาจ เป็นที่อื่นนอก เหนือ จากนี้ที่ครู เห็น เหมาะสม เช่น ใต้ร่มไม้ สนามหญ้า โรงอาหาร

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
2.5.1 บริการ เอกสารให้ความรู้ เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อม เสริมสำหรับครูศึกษาด้วยตนเอง	10	-	
2.5.2 จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดสำหรับครูศึกษา ค้นคว้า	10	-	ควรแก้ไข โดย เขียนใหม่ดังนี้
2.5.3 จัด เตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอนไว้บริการแก่ครูผู้สอน	8	2	จัดหาและผลิตอุปกรณ์การสอนไว้บริการแก่ครู
2.5.4 แนะนำ เอกสารและแหล่งศึกษาค้นคว้า	10	-	
2.5.5 ผู้บริหาร โรงเรียน ให้คำแนะนำแก่ครู เป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม	9	1	ผู้บริหาร โรงเรียน ให้คำแนะนำแก่ครู เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม เป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม
2.5.6 จัดอภิปรายร่วมกันระหว่างครูผู้สอนซ่อม เสริม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	9	1	จัด เวลาสำหรับให้ครูผู้สอนได้พบปะกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม
2.5.7 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน	9	1	เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดสอนซ่อม เสริม

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
2.5.8 ส่งครูผู้สอน เข้ารับการฝึกอบรมตาม หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัด	8	2	ส่งครูผู้สอน เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับ การจัดสอนซ่อม เสริมที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด
3. <u>การดำเนินการสอนซ่อม เสริม</u> ในการดำเนินการสอนซ่อม เสริม โรงเรียนควร ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 3.1 การกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริม ครูผู้สอนควรกำหนดทุกครั้งที่สอน ซึ่งต้องมีลักษณะ เป็นจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม เพื่อให้สามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ได้ตรงจุด ฉะนั้นในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริมจะ ต้องพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ข้อบกพร่องและปัญหาของ นักเรียนที่พบจากการวินิจฉัยก่อนจัดสอนซ่อม เสริม จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ผ่าน เกณฑ์ และบทเรียนที่นักเรียน เรียนแล้วไม่เข้าใจ เมื่อกำหนดจุดประสงค์การสอนแล้วครูควรแจ้ง ให้นักเรียนทราบทุกครั้งก่อนสอน เพื่อให้ นักเรียนมีความพร้อมในการ เรียนมากขึ้น	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
<p>3.2 การเตรียมบทเรียนในการสอนซ่อม เสริม ครูผู้สอนควรจัดทำเป็นแผนการสอนซ่อม เสริม (บันทึกการสอน) ไว้ล่วงหน้า ซึ่งต้องจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริม ความสามารถและความสนใจของนักเรียน และความเหมาะสม กับเวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้ง สำหรับกิจกรรมและสื่อการสอน ความมีหลาย ๆ อย่าง และแลกเปลี่ยนไปจากการสอนตามปกติ ที่เคยสอนนักเรียนมาแล้ว</p> <p>3.3 การนำ เสนอบทเรียนในการสอนซ่อม เสริม เป็นวิธีการที่ครูใช้สอนซ่อม เสริมนักเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุด ประสงค์การสอน ซึ่งมีวิธีการดังนี้</p> <p>3.3.1 การสอนเป็นรายบุคคล เป็นการ สอบแบบตัวต่อตัวระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน เป็นวิธีการที่ใช้ แก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งครูสามารถ ใช้คำอธิบายหรือวิธีการได้เหมาะสมกับนักเรียน</p>	8	2	<p>1. ควรแก้ไขคำที่ว่า "แลกเปลี่ยน" เป็น "แตกต่าง"</p> <p>2. ควร เพิ่มข้อความในตอนสุดท้าย " เพื่อไม่ให้ นักเรียน เกิดความ เบื่อหน่ายใน การ เรียน"</p>
	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>3.3.2 การสอน เป็นกลุ่มย่อย โดยจัดนักเรียนที่มีปัญหา เหมือนกันอยู่ในกลุ่ม เดียวกันกลุ่มละไม่เกิน 5 คน ครูผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอนและ ใ้ทำงานสลับหมุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยกันแก้ปัญหาความ เข้าใจในบท เรียนซึ่งกัน และกัน</p>	10	-	
<p>3.3.3. การให้นัก เรียนสอนกันเอง ครูผู้สอนอาจคัดเลือกนัก เรียนที่เรียน เก่ง ในชั้น เดียวกัน หรือ ชั้นสูงกว่า เป็นผู้ช่วยสอนซ่อม เสริมนัก เรียนที่ เรียนอ่อน แบบตัวต่อตัว หรือ เป็นกลุ่มย่อย ซึ่งข้อดีคือนัก เรียนใช้ภาษา เดียวกันสื่อความหมาย กัน เข้าใจง่าย และยังทำให้ผู้ช่วยสอนสนใจการ เรียน เพิ่มขึ้น</p>	8	2	ควรแก้ไขข้อความที่ว่า "นักเรียนใช้ ภาษาเดียวกัน" เป็น "นักเรียนใช้ภาษา ในระดับ เดียวกัน"
<p>สำหรับกิจกรรมที่ครูควรใช้ในการสอนซ่อม เสริม ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม การให้ทำงาน เป็นรายบุคคล การให้ทำงาน เป็นกลุ่ม การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป การบรรยาย การสาธิต และการอภิปราย เป็นต้น</p>	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>อนึ่ง วิธีการสอนและกิจกรรมการสอนซ่อม เสริม ตามที่ได้เสนอไว้ข้างต้นนั้น ครูผู้สอนอาจพิจารณาเลือกใช้อย่างใด อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกัน เพื่อให้การสอนซ่อม เสริม บรรลุตามจุดประสงค์ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพของนักเรียนและ ลักษณะของ เนื้อหาวิชาที่สอนด้วย</p> <p>3.4 การประ เเมินผลการสอนซ่อม เสริม</p> <p>ในการสอนซ่อม เสริมครูผู้สอนควร ประ เเมินผลนักเรียนทุกครั้ง ที่สอน และบันทึกผลการ ประ เเมินไว้ทุกครั้ง สำหรับวิธีการ ประ เเมินผล การสอนซ่อม เสริมมีอยู่หลายวิธี ครูผู้สอนควร เลือกใช้ให้ เหมาะสม กับสภาพของนักเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม ในการสอนแต่ละครั้งวิธีการ ประ เเมินผลมีดังนี้</p> <p>3.4.1 การตรวจผลงานที่มอบหมายให้ทำ เช่น แบบฝึกหัด หรือรายงานการค้นคว้า</p> <p>3.4.2 การทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบ เฉพาะ เรื่อง หรือจุดประสงค์ในการสอนแต่ละครั้ง</p>	10	-	
	10	-	
	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
3.4.3 การสังเกต โดยสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน เป็นรายบุคคล เช่น การร่วมกิจกรรมและพฤติกรรม ที่เปลี่ยนแปลง	10	-	
3.4.4 การให้นัก เรียนประเมินผลตนเอง โดยแจ้งผลการ เรียนให้นักเรียนทราบทุกครั้งทีประเมิน เพื่อให้ นักเรียนพิจารณาความก้าวหน้าของตนเอง	9	1	ควรแก้ไขข้อความที่ว่า "การให้นัก เรียน ประเมินผลตนเอง" เป็น "การให้นัก เรียน ประเมินตนเอง"
เมื่อประเมินผลการสอนซ่อม เสริม ถ้านักเรียนผ่าน เกณฑ์ คือบรรลุจุดประสงค์การสอนแล้วให้ดำเนินการสอนซ่อม เสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนอื่น ๆ ต่อไป แต่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ครูต้องสอนซ่อม เสริมซ้ำใน เรื่อง เดิม โดยปรับปรุงวิธีการสอน เสียใหม่ และประเมินผลอีกครั้ง ถ้านักเรียนผ่าน เกณฑ์แล้วจึงสอน ซ่อม เสริมแก้ไขข้อบกพร่องอื่น	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
<p>4. การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม</p> <p>การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม เป็น เรื่องที่จำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดสอนซ่อม เสริมที่ดำเนินการอยู่นั้นได้ผล เป็นที่น่าพอใจเพียงใด และมี ส่วนใดอีกบ้างที่ต้องปรับปรุง ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้</p> <p>4.1 การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียน</p> <p>4.1.1 จัดทำโครงการติดตามผลการจัดสอนซ่อม เสริม โดยมีการติดตามผลทุกขั้นตอนของการดำเนินการ</p> <p>4.1.2 จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อม เสริม สำหรับครูผู้สอนแต่ละคน เพื่อการตรวจสอบและติดตามผลการสอนของผู้บริหาร</p> <p>4.1.3 ตรวจสอบบันทึกการสอนซ่อม เสริม ของครูผู้สอนและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ</p>			
			<p>ควรแก้ไขโดยเขียนใหม่ดังนี้</p> <p>จัดให้มีการติดตามผลการจัดสอนซ่อม เสริม ทุกขั้นตอนของการดำเนินการโดยอาจจัดทำเป็นโครงการ</p>
	9	1	
	10	-	
	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อ เสนอแนะ
4.1.4 จัดให้มีแบบรายงานผลการสอนซ่อม เสริม เพื่อให้ครูผู้สอนรายงานผลการสอนอย่างสม่ำเสมอ	10	-	
4.1.5 จัดประชุมครูผู้สอน เพื่อสรุปผลการจัดสอนซ่อม เสริมว่าได้ผลเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในทุกเดือน ทุกภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา	9	1	จัดประชุมครูผู้สอนตามช่วง เวลาที่เหมาะสม เพื่อสรุปผลการจัดสอนซ่อม เสริมว่าได้ผลเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร โดยร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจ จัดทุกเดือน ทุกภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษา ตามความ เหมาะสม
4.2 การดำเนินการของครูผู้สอน			
4.2.1 ตรวจสอบความก้าวหน้าในการ เรียนของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านที่บกพร่องและมีปัญหา โดยมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะ ๆ	10	-	
4.2.2 บันทึกผลการ เรียนซ่อม เสริมของนักเรียนแต่ละคนทุกครั้งที่มีการประเมินผล เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าในการ เรียน	10	-	

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม (ฉบับร่าง)	ผลการตรวจสอบ		
	คง เดิม	แก้ไข	ข้อเสนอแนะ
4.2.3 สิ่ง เกิดความสนใจในการ เรียน ของนักเรียน โดยสิ่ง เกิดการ เข้าร่วมกิจกรรมและพฤติกรรมที่ เปลี่ยนแปลงว่า เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่	10	-	
4.2.4 สํารวจความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดสอนซ่อม เสริม โดยการสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม เพื่อประ เเมินว่ากิจกรรมที่ใช้น่าสนใจ เพียงไรและได้ผล เป็นอย่างไร	10	-	
4.2.5 สรุปและรายงานผลการสอน ซ่อม เสริมต่อผู้บริหาร โรง เรียนอย่างสม่า เสมอ	10	-	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากผลการตรวจสอบแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมของผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อเสนอแนะ
พอสรุปได้ดังนี้

1. หลักการจัดสอนซ่อม เสริมข้อที่ 5 ควรแก้ไขโดยเขียนให้เข้าใจง่าย เป็น
"การสอนต้อง เริ่มจากสิ่งที่นักเรียน เรียนรู้แล้วไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้"
2. จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม ควรรวมจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 และข้อที่ 5
เข้าด้วยกัน แล้วเขียนใหม่ดังนี้ " เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการ เรียนและซ่อมบกพร่องตามจุด
ประสงค์การ เรียนรู้" และตัดข้อที่ 4 และ 6 ออก เพราะซ้ำซ้อนกัน
3. การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน เกี่ยวกับผู้วินิจฉัยข้อบกพร่อง ควรแก้ไข
ให้สอดคล้องกับผลการวิจัย คือ "ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนร่วมกันวินิจฉัย"
4. การ เตรียมการสอนซ่อม เสริม เกี่ยวกับ เวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้งควรแก้ไขให้
สอดคล้องกับผลการวิจัย คือ "20 - 30 นาที" เกี่ยวกับการ เตรียมแหล่งความรู้และ
วัสดุอุปกรณ์การสอนซ่อม เสริม ควรแก้ไขการ เขียนใหม่ เพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 3 พิจารณาแก้ไขปรับปรุงแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เป็นแนวทางที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอ เป็นแนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี

คำจำกัดความ

แนวทางการจัดสอนซ่อม เสริม หมายถึง วิธีดำเนินการ เกี่ยวกับการสอนที่จัดให้กับนักเรียนที่มีข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียน โดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียน

หลักการจัดสอนซ่อม เสริม

หลักการจัดสอนซ่อม เสริมประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. วินิจฉัยข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียนของนักเรียนแต่ละคนก่อนจัดสอนซ่อม เสริม เพื่อจะได้ดำเนินการสอนซ่อม เสริมให้กับนักเรียนได้ถูกต้อง
2. ชี้แจงให้นักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายและเห็นประโยชน์ของการจัดสอนซ่อม เสริม
3. จัดเวลาสอนซ่อม เสริมให้เหมาะสมกับนักเรียน แต่ครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป
4. เลือกวิธีการสอนและวัสดุอุปกรณ์ให้ เหมาะสมสอดคล้องกับข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียน ควรใช้กิจกรรมและอุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง เพื่อช่วยให้นักเรียน เข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น

5. การสอนต้อง เริ่มจากสิ่งทีนักเรียน เรียนรู้แล้วไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้ หรือ เริ่ม เรียน จากจุดและสภาพที่นักเรียน เป็นอยู่

6. กระตุ้นและส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความอบอุ่น เชื่อมั่น ในตนเอง และปรารถนาที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองให้สำเร็จ

7. ให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าในการ เรียนของตนเอง เพื่อให้เกิดความ ภูมิใจในความสำเร็จ และส่งเสริมให้มีความพยายามยิ่งขึ้น

8. ประเมินผลการสอนซ่อม เสริมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบว่า การจัด สอนซ่อม เสริมได้ผลเพียงใด มีปัญหาที่ควรปรับปรุงในด้านใด เพื่อให้การดำ เนินการสอน ซ่อม เสริม เป็นไปด้วยดี

จุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม

จุดมุ่งหมายของการจัดสอนซ่อม เสริม ได้แก่

1. เพื่อให้นักเรียนค้นพบข้อบกพร่องและปัญหาในการ เรียนของตน
2. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการ เรียนและข้อบกพร่องตามจุดประสงค์การ เรียนรู้
3. เพื่อช่วยนักเรียนที่ เรียนช้าให้สามารถ เรียน ได้ทัน เพื่อน
4. เพื่อให้นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อการ เรียนและมีกำลังใจในการ เรียนต่อไป
5. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน โดยส่วนรวมให้สูงขึ้น
6. เพื่อให้การ เรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม

การจัดสอนซ่อม เสริมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ควรประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน
2. การเตรียมการสอนซ่อม เสริม
3. การดำเนินการสอนซ่อม เสริม
4. การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

1. การวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

ก่อนจัดสอนซ่อม เสริม โรงเรียนจำเป็นต้องสำรวจข้อบกพร่องและปัญหาในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน ว่ามีข้อบกพร่องและปัญหาในกลุ่มประสบการณ์ใดและเรื่องใด แล้วจึงวินิจฉัยหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขให้ถูกต้อง ในการสำรวจหาข้อบกพร่องของนักเรียน ครูผู้สอนซึ่งอาจจะ เป็นครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา ควรเลือกวิธีการที่ใช้ในการหาข้อมูลให้เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การสังเกต โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียน จากการมอบหมายงานให้ทำ ว่านักเรียนคนใดมีปัญหาจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ และสังเกตจากการซักถามและตอบคำถามของนักเรียน

1.2 การตรวจผลงานและแบบฝึกหัดของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลสำเร็จของงาน เช่น ความถูกต้อง และเสร็จทันตาม เวลาที่กำหนด

1.3 การพิจารณาจากผลการเรียนที่ผ่านมา เป็นข้อมูลจากผลการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนที่ผ่านมา โดยสำรวจว่ามีข้อบกพร่องในกลุ่มประสบการณ์ใดและจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อใด

1.4 การพิจารณาจากการทดสอบระหว่างเรียน เป็นการทดสอบ เฉพาะเรื่อง ที่เรียน หลังจากเรียนจบ เรื่องนั้นแล้ว

1.5 การทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่อง อาจใช้แบบทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนเรียน หรือใช้แบบทดสอบวินิจฉัยการเรียน ซึ่งครูผู้สอนอาจทำขึ้นเอง ร่วมกันจัดทำในระดับโรงเรียน/กลุ่มโรงเรียน หรือขอยืมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.6 การสำรวจความต้องการของนักเรียน โดยสำรวจความต้องการและความสนใจของนักเรียนที่ต้องการให้สอนซ่อม เสริม

หลังจากได้ข้อมูลข้อบกพร่องของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนควร ประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องในการ เรียนของนักเรียนแต่ละ คน ในการพิจารณาว่า นักเรียนคนใดควรจะได้รับการสอนซ่อม เสริมหรือไม่นั้น ปกติจะยึด เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการนำความรู้ ความ สามารถของนักเรียนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดูว่า นักเรียนมีความรู้ ความสามารถถึงเกณฑ์ หรือไม่ ถ้ายังไม่ถึง เกณฑ์ต้องสอนซ่อม เสริม แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริม จำนวน 2 ชุด เก็บไว้ที่ผู้บริหารโรงเรียน 1 ชุด และที่ครูผู้สอน 1 ชุด เพื่อ ประโยชน์ในการติดตามผล

เมื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน เสร็จแล้ว ควรแบ่งกลุ่มนักเรียน เพื่อจัด สอนซ่อม เสริม ซึ่งอาจจะ เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนตามที่เสนอแนะไว้ ดังนี้

- 1) แบ่งกลุ่มตามระดับชั้น เรียน/ห้อง เรียน ในกรณีที่มีนักเรียนต้องสอนซ่อม เสริม แต่ละชั้นเรียน/ห้องเรียน จำนวนไม่มากนัก และมีครูสอนพอดีชั้นเรียน จัดครูสอนประจำชั้น
- 2) แบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่องในแต่ละระดับชั้น เรียน ในกรณีที่มีนักเรียน ต้องสอนซ่อม เสริมแต่ละระดับชั้นเรียนมีจำนวนมาก และมีครูสอนมากกว่าชั้นเรียน จัดครูผู้สอน ประจำวิชา
- 3) แบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่องทั้งโรงเรียน โดยไม่คำนึงถึงระดับชั้นเรียน ในกรณีที่มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียน

2. การเตรียมการสอนซ่อม เสริม

การเตรียมการสอนซ่อม เสริม เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการสอน ซ่อม เสริม ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการจัดสอนซ่อม เสริม เพื่อทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือ ดำเนินการโดย

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ประชุมครู - อาจารย์ทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม

2.1.2 ครูผู้สอนชี้แจงนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริมให้ทราบข้อบกพร่อง

ในการเรียนของตนเอง และเข้าใจจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม โดยชี้แจง เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือพร้อมกันทั้งหมด

2.1.3 ผู้บริหารโรงเรียนติดต่อผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องสอนซ่อม เสริม ทุกคน เพื่อชี้แจงจุดมุ่งหมายการจัดสอนซ่อม เสริม และข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียน

2.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อม เสริม โรงเรียนควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดสอนซ่อม เสริม ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนดำเนินการ ดังนั้นจึงควรเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดสอนซ่อม เสริม ผู้บริหารโรงเรียนอาจเป็นผู้รับผิดชอบเอง หรือกำหนดให้ครูวิชาการโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

สำหรับบุคลากรผู้หน้าที่สอนซ่อม เสริมควรมีการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการสอนนักเรียนแต่ละกลุ่มที่แบ่งไว้ ผู้มีหน้าที่สอนซ่อม เสริม ได้แก่

2.2.1 ครูประจำชั้นในกรณีแบ่งกลุ่มตามระดับชั้นเรียน /ห้องเรียน

2.2.2 ครูประจำวิชา ในกรณีแบ่งกลุ่มตามรายวิชาที่บกพร่อง

2.2.3 เพื่อนนักเรียน โดยมีครูคอยดูแล ในกรณีต้องใช้ผู้ช่วยสอน

2.3 การกำหนดเวลาในการสอนซ่อม เสริม

2.3.1 การสอนซ่อม เสริมที่ไม่ใช่การสอนในช่วงเวลาเรียนปกติ โรงเรียนควรกำหนดช่วงเวลาที่ใช้สอนให้แน่นอน เพื่อสะดวกในการวางแผนการสอนและการติดตามผล ควรให้ครูผู้สอนแต่ละคน เป็นผู้กำหนด แต่ถ้าต้องการกำหนดช่วงเวลาสอนให้พร้อมกันทั้งโรงเรียน ควรประชุมครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนด ช่วงเวลาที่ใช้สอนซ่อม เสริม ได้แก่ พักกลางวัน หลังเลิกเรียน และก่อนเข้าเรียนตอนเช้า ใน 1 สัปดาห์ควรจัดสอนซ่อม เสริมอย่างน้อย 3 ครั้ง และแต่ละครั้งควรใช้เวลาประมาณ 20 - 30 นาที ซึ่งควรดำเนินการสอนซ่อม เสริมภายหลังการประเมินความรู้พื้นฐาน ภายหลังการสอน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ เรื่องที่สอน และเมื่อนักเรียนสอบไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.2 การสอนซ่อม เสริมในช่วงเวลาเรียนปกติ จะดำเนินการในระหว่างทำการสอน เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดไม่เข้าใจ เรื่องที่สอน ในขณะที่นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจแล้ว เป็นการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในทันทีที่พบ

2.4 การกำหนดสถานที่ที่ใช้สอนซ่อม เสริม สถานที่ที่ใช้สอนซ่อม เสริม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ในการกำหนดสถานที่ที่ใช้ในการสอนซ่อม เสริม ควรมีการสำรวจความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สำรวจความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงบรรยากาศของห้องเรียน และควรกำหนดสถานที่ไว้อย่างชัดเจน แล้วแจ้งให้นักเรียนทราบด้วย ในโรงเรียนที่มีจำนวนครูและนักเรียนไม่มากนักอาจให้ครูผู้สอนแต่ละคน เป็นผู้กำหนด แต่ถ้าเป็น โรงเรียนที่มีจำนวนครูและนักเรียนมากควรประชุมครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนดสถานที่ที่ควรกำหนดเพื่อใช้สอนซ่อม เสริม ได้แก่ ห้องเรียนปกติ ห้องสมุด และห้องพักครู เป็นต้น

2.5 การเตรียมแหล่งความรู้และวัสดุอุปกรณ์ในการสอนซ่อม เสริม เป็นการเตรียมการ เกี่ยวกับความรู้ แหล่งความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ในการสอน สำหรับครูผู้สอน เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนซ่อม เสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการจัด โรงเรียนควรดำเนินการ โดย

- 2.5.1 บริการเอกสารให้ความรู้ เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริมสำหรับครู ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 2.5.2 จัดมุมหนังสือหรือห้องสมุดสำหรับครูศึกษาค้นคว้า
- 2.5.3 จัดหาและผลิตอุปกรณ์การสอนไว้บริการแก่ครูผู้สอน
- 2.5.4 แนะนำเอกสารและแหล่งศึกษาค้นคว้าแก่ครูผู้สอน
- 2.5.5 ผู้บริหารโรงเรียนให้คำแนะนำแก่ครู เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม เป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม
- 2.5.6 จัดเวลาสำหรับให้ครูผู้สอน ได้พบปะกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม
- 2.5.7 เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม
- 2.5.8 ส่งครูผู้สอน เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการสอนซ่อม เสริม ที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด

3. การดำเนินการสอนซ่อม เสริม

ในการดำเนินการสอนซ่อม เสริม โรงเรียนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริม ครูผู้สอนควรกำหนดทุกครั้งที่สอน ซึ่งต้องมีลักษณะเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้สามารถช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ตรงจุด ฉะนั้นในการกำหนดจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริมจะต้องพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียนที่พบจากการวินิจฉัยก่อนจัดสอนซ่อม เสริม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ และบทเรียนที่นักเรียนเรียนแล้วไม่เข้าใจ เมื่อกำหนดจุดประสงค์การสอนแล้วครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบทุกครั้งก่อนสอน เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น

3.2 การเตรียมบทเรียนในการสอนซ่อม เสริม ครูผู้สอนควรจัดทำเป็นแผนการสอนซ่อม เสริม (บันทึกการสอน) ไว้ล่วงหน้า ซึ่งต้องจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม และสื่อการสอน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนซ่อม เสริม ความสามารถและความสนใจของนักเรียน และความเหมาะสมกับกับ เวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้ง สำหรับกิจกรรมและสื่อการสอนควรมีหลาย ๆ อย่าง และแตกต่างไปจากการสอนตามปกติที่เคยสอนนักเรียนมาแล้ว เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

3.3 การนำเสนอบทเรียนในการสอนซ่อม เสริม เป็นวิธีการที่ครูใช้สอนซ่อม เสริมนักเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การสอน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

3.3.1 การสอนเป็นรายบุคคล เป็นการสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างนักเรียนและครูผู้สอน เป็นวิธีการที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งครูสามารถใช้คำอธิบายหรือวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียน

3.3.2 การสอน เป็นกลุ่มย่อย โดยจัดนักเรียนที่มีปัญหา เหมือนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มละไม่เกิน 5 คน ครูผู้สอนอาจจะใช้วิธีการสอนและให้งานสลับหมุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยกันแก้ปัญหาความ เข้าใจในบทเรียนซึ่งกันและกัน

3.3.3 การให้นักเรียนสอนกันเอง ครูผู้สอนอาจคัดเลือกนักเรียนที่เรียนเก่งในชั้นเดียวกัน หรือชั้นสูงกว่า เป็นผู้ช่วยสอนซ่อม เสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน

แบบตัวต่อตัวหรือ เป็นกลุ่ม ซึ่งข้อดีคือนัก เรียนใช้ภาษาในระดับ เดียวกันสื่อความหมายกัน เข้าใจง่าย และยังทำให้ผู้ช่วยสอนสนใจการเรียน เพิ่มขึ้น

สำหรับกิจกรรมที่ครูควรใช้ในการสอนซ่อม เสริม ได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด เพิ่มเติม การให้ทำงานเป็นรายบุคคล การให้ทำงาน เป็นกลุ่ม การใช้แบบเรียนสำเร็จรูป การบรรยาย การสาธิต และการอภิปราย เป็นต้น

อนึ่ง วิธีการสอนและกิจกรรมการสอนซ่อม เสริมตามที่ได้ เสนอไว้ข้างต้นนั้น ครูผู้สอนอาจพิจารณา เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกัน เพื่อให้การสอน ซ่อม เสริมบรรลุตามจุดประสงค์ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพของนักเรียนและลักษณะของ เนื้อหาวิชา ที่สอนด้วย

3.4 การประเมินผลการสอนซ่อม เสริม ในการสอนซ่อม เสริมครูผู้สอนควร ประเมินผลนักเรียนทุกครั้งที่สอน และบันทึกผลการประเมินไว้ทุกครั้ง สำหรับวิธีการประเมินผล การสอนซ่อม เสริมมีอยู่หลายวิธี ครูผู้สอนควร เลือกใช้ให้ เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน และ สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม ในการสอนแต่ละครั้ง วิธีการประเมินผลมีดังนี้

3.4.1 การตรวจผลงานที่มอบหมายให้ทำ เช่น แบบฝึกหัด หรือ รายงานการค้นคว้า

3.4.2 การทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบ เฉพาะเรื่อง หรือจุดประสงค์ ในการสอนแต่ละครั้ง

3.4.3 การสังเกต โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เป็นรายบุคคล เช่น การร่วมกิจกรรม และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

3.4.4 การให้นักเรียนประเมินตนเอง โดยแจ้งผลการเรียนให้นักเรียน ทราบทุกครั้งที่ประเมิน เพื่อให้นักเรียนพิจารณาความก้าวหน้าของตนเอง

เมื่อประเมินผลการสอนซ่อม เสริม ถ้านักเรียนผ่าน เกณฑ์ คือบรรลุจุดประสงค์ การสอนแล้วให้ดำเนินการสอนซ่อม เสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนอื่น ๆ ต่อไป แต่ถ้านักเรียน ไม่ผ่าน เกณฑ์ครูต้องสอนซ่อม เสริมซ้ำใน เรื่อง เดิม โดยปรับปรุงวิธีการสอน เสียใหม่และประเมิน ผลอีกครั้ง ถ้านักเรียนผ่าน เกณฑ์แล้วจึงสอนซ่อม เสริมแก้ไขข้อบกพร่องอื่น

4. การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม

การติดตามและประเมินผลการจัดสอนซ่อม เสริม เป็น เรื่องที่จำเป็น ต้อง ดำเนินการ เพื่อจะได้ทราบว่า การจัดสอนซ่อม เสริมที่ ดำเนินการ อยู่ นั้น ได้ผล เป็นที่น่าพอใจ เพียงใด และมี ส่วนใดอีกบ้าง ที่ต้องปรับปรุง ซึ่งมีวิธี ดำเนินการ ดังนี้

4.1 การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียน

4.1.1 จัดให้มีการติดตามผลการจัดสอนซ่อม เสริมทุกชั้นคอนของการ ดำเนินการ โดยอาจจัดทำเป็นโครงการ

4.1.2 จัดให้มีสมุดบันทึกการสอนซ่อม เสริมสำหรับครูผู้สอนแต่ละคน เพื่อการตรวจสอบและติดตามผลการสอนของผู้บริหารโรงเรียน

4.1.3 ตรวจสอบบันทึกการสอนซ่อม เสริมของครูผู้สอนและติดตามผล อย่างสม่ำเสมอ

4.1.4 จัดให้มีแบบรายงานผลการสอนซ่อม เสริม เพื่อให้ครูผู้สอน รายงานผลการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4.1.5 จัดประชุมครูผู้สอนตามช่วง เวลาที่เหมาะสม เพื่อสรุปผลการจัด สอนซ่อม เสริมว่าได้ผลเพียงไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจจัดทุกเดือน ทุกภาคเรียน และสิ้นปีการศึกษาตามความ เหมาะสม

4.2 การดำเนินการของครูผู้สอน

4.2.1 ตรวจสอบความก้าวหน้าในการ เรียนของนักเรียน โดยเฉพาะ ในเรื่องที่บกพร่องและมีปัญหา โดยมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะ ๆ

4.2.2 บันทึกผลการ เรียนซ่อม เสริมของนักเรียนแต่ละคนทุกครั้งที่มีการ ประเมินผล เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าในการ เรียน

4.2.3 สังเกตความสนใจในการ เรียนของนักเรียน โดยสังเกตการ เข้าร่วมกิจกรรมและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงว่า เป็นไปตามที่ ต้องการหรือไม่

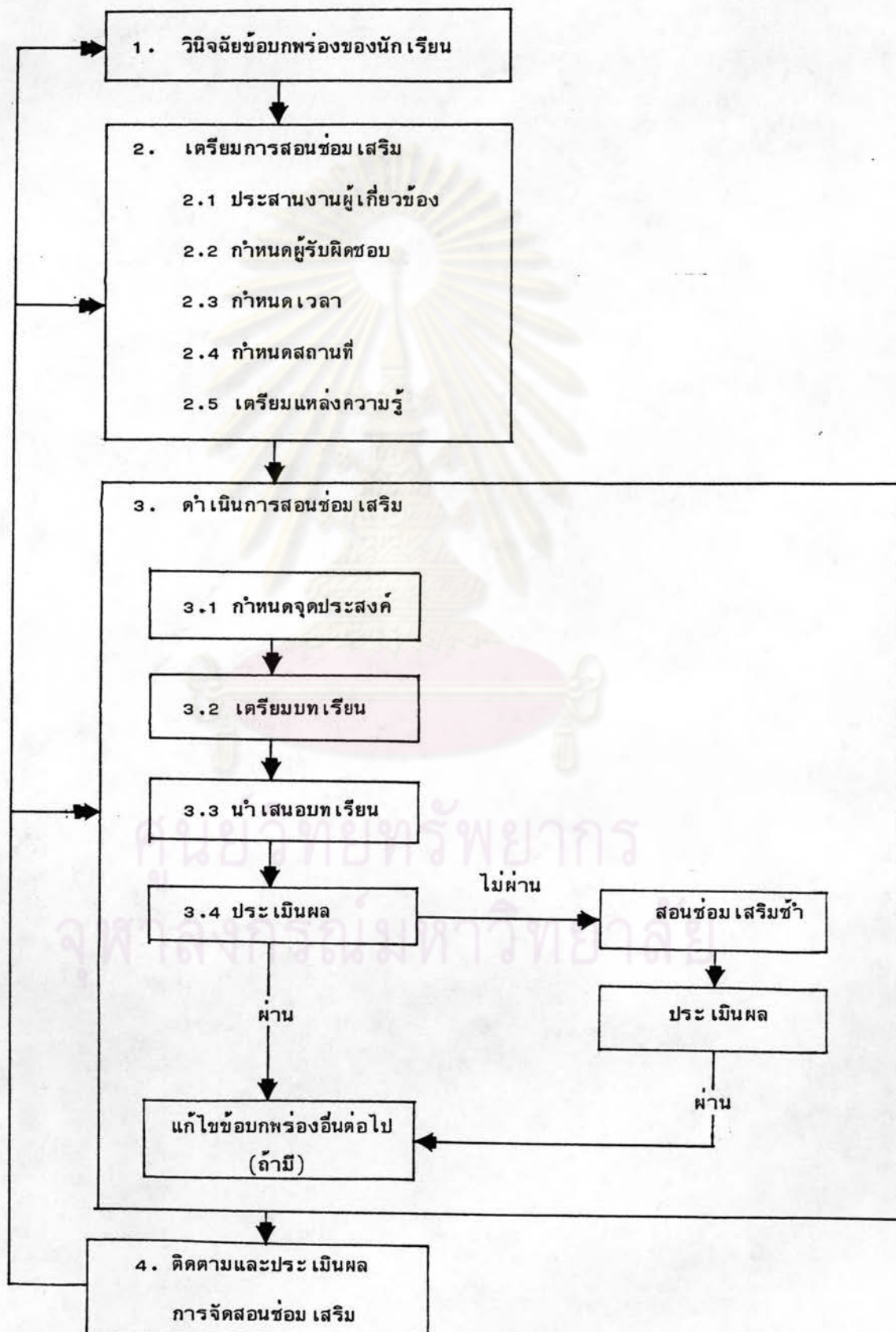
4.2.4 สํารวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดสอนซ่อมเสริม โดย
การสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม เพื่อประเมินว่ากิจกรรมที่ใช้น่าสนใจเพียงไรและได้ผลเป็นอย่างไร

4.2.5 สรุปและรายงานผลการสอนซ่อมเสริมต่อผู้บริหารโรงเรียน
อย่างสม่ำเสมอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการจัดสอนซ่อม เสริม

(ตัวอย่าง)

บัญชีรายชื่อนักเรียนที่ดองสอนซ่อม เสริม

ชั้นประถมศึกษาปีที่.....

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ข้อบกพร่อง ในการเรียน	สาเหตุ	วิธีการ แก้ไข	หมายเหตุ

(ตัวอย่าง)

แบบบันทึกการสอนซ่อม เสริม

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	จำนวน นักเรียน	หมายเหตุ

หมายเหตุ สำหรับการรายงานผลการสอนซ่อม เสริมและการบันทึกผลการ เรียนของนักเรียน ครูผู้สอนจัดทำลงในแบบเดียวกันได้ ดังนี้

(ตัวอย่าง)

แบบรายงานผลการสอนซ่อม เสริม

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ข้อบกพร่อง ในการเรียน	ความก้าวหน้าในการ เรียนจากการตรวจสอบ				สรุปความก้าวหน้า ในการเรียน	หมายเหตุ
			ครั้งที่ 1 วัน เดือน ปี	ครั้งที่ 2 วัน เดือน ปี	ครั้งที่ 3 วัน เดือน ปี	เวลา		